

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

DIÀLEG INTERCULTURAL I INTERRELIGIÓS EN L'EDUCACIÓ

FICCIO O REALITAT?

Jornada educativa: **5 de maig 2017 a les 9h.**
Sala de Graus de la 4a planta de l'Edifici Migdia de la
Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona

Diàleg intercultural i interreligió en l'educació Ficció o realitat?

Presentació dels resultats de la recerca: *Les entitats i els centres de secundària davant la diversitat religiosa: Possibilitats de confluència en processos d'Aprenentatge i Servei (ApS) pel diàleg interreligió i intercultural* finançat per la Direcció General d'Afers Religiosos en la línia d'ajuts RELIG 2015.

Amb la participació de **Francesc Torradeflot Freixes**, director de l'Associació UNESCO per al diàleg interreligió i **Enric Vendrell i Aubach**, director general d'Afers Religiosos.

Organitza: Professorat dels Departaments MIDE i THE

Col·labora: Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona

Programa: Dia: 5 de maig del 2017

Lloc: Sala de Graus de la 4ª planta de l'Edifici Migdia de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona.

9 h. - Recepció i entrega de materials

9.15 h. - Inauguració: Enric Vendrell i Aubach, director general d'Afers Religiosos, i Professorat dels Departaments MIDE i THE.

De 9.30 h a 11h. - Conferència. *Diàleg intercultural i interreligió en l'Educació*. A càrrec de Francesc Torradeflot Freixes, director de l'Associació UNESCO per al diàleg interreligió.

De 11 h a 12 h - Presentació dels resultats de dues recerques sobre diversitat i diàleg intercultural i interreligió:

1. *El diàleg intercultural i interreligió: anàlisi de necessitats normatives i sentides*. Presenten: Montse Freixa i Marta Venceslao (Universitat de Barcelona).
2. *Les actituds dels futurs agents socioeducatius davant el diàleg intercultural i interreligió*. Presenta: M. Jose Rubio Hurtado (Universitat de Barcelona).
3. *Les entitats davant el diàleg intercultural i interreligió*. Presenten: Marta Sabariego (Universitat de Barcelona), Omaira Beltrán (Associació Intercultural Llatins per Catalunya) i Angelina Sánchez (Universitat Autònoma de Barcelona).
4. *El paper dels centres de secundària en el diàleg interreligió i intercultural*. Presenta: Ruth Vilà (Universitat de Barcelona).

De 12 h a 12,30 h. - Pausa

De 12,30 h a 14 h. - Taula rodona: *Mirades per una confluència entre els centres educatius i les entitats*. La taula rodona comptarà amb la participació de: Àlicia Guidonet Riera, coordinadora del projecte Espai Interreligió Fundació Migra Studium i Mireia Pi Platard de Quenin, professora de Escola Lestonnac de Badalona.

14 h. - Acte de cloenda

DIÀLEG INTERCULTURAL I INTERRELIGIÓS EN L'EDUCACIÓ

FRANCESC TORRADEFLOT FREIXES
DIRECTOR DE L'ASSOCIACIÓ UNESCO PER AL
DIÀLEG INTERRELIGIÓS (AUDIR)

PONÈNCIA INUAGURAL

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

VIDA, CULTURA I VALOR

MODE DE VIDA I SOCIETAT/CULTURA

PREINDUSTRIAL CAÇADOR-RECOL·LECTOR /AGRARI

INDUSTRIAL

SOCIETAT DE CONEIXEMENT

METÀFORA BÀSICA I PARADIGMA

MORT→VIDA

MORT→VIDA I CIÈNCIA & TECNOLOGIA

CIÈNCIA & TECNOLOGIA EN ACCELERACIÓ I CANVI CONTINU (NOUS PRODUCTES I SERVEIS)

VALORS

RELIGIÓ

RELIGIÓ↔IDEOLOGIES

CONSTRUCCIÓ DE P.A.C. + CULTIU IMPRESCINDIBLE DE QUALITAT HUMANA

UNIVERSITAT DE BARCELONA

SOCIETAT DE CONEIXEMENT

- Societat preindustrials e industrials
- Patró R vs Patró C
- Ciència i tecnologia en constant acceleració i generació continua de nous productes i serveis
- Canvi continuo
- Llibertat personal i d'opció axiològica (diversitat cultural i religiosa) – liberalització irreversible del fet religiós-
- Simbiosis completa –amb éssers humans i amb el medi-
- Equitat
- Educació permanent
- Indagació constant
- Cultiu de qualitat humana (“espiritualitat”) lliure de creences per garantir la supervivència

NOVA ANTROPOLOGIA

Dimensió relativa
de la realitat
(Necessitats
bàsiques)

Dimensió
absoluta de la
realitat
(gratuïta)

Ésser humà:
llengua
=doble
accés

NECESSITAT D'ESPIRITUALITAT O QUALITAT HUMANA (PROFUNDA?)

- Orientar la ciència i la tecnologia
- Garantitzar la flexibilitat
- Desegocentració necessària per al treball en en equip
→aprenentatge obert i col·laboratiu
- Desaferrament i silenci de formes com a font de creativitat i innovació

UNESCO: LA RELIGIÓ COM A PATRIMONI CULTURAL COMÚ

- **Definició de cultura de la UNESCO:**

“El conjunt de les característiques distintives **espirituals** i materials, **intel·lectuals** i **afectives** que caracteritzen una societat o un grup social i que inclou, a més de les arts i les lletres, les **formes de vida**, les **maneres de viure junts**, els **sistemes de valors**, les **tradicions** i les **creences**.” (*Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural*, preàmbul)

- **Les cultures són patrimoni de tota la humanitat:**

“Font d’intercanvis, d’innovació i de creativitat, la **diversitat cultural** és tan necessària per al **gènere humà** com la **biodiversitat** per als **éssers vius**. En aquest sentit, constitueix el **patrimoni comú de la humanitat** i ha de ser reconeguda i afermada en benefici de les generacions actuals i de les generacions futures.” (*Ibidem*, art.1)

LÍMITS DE LA EDUCACIÓ CONFESSIONAL

- La incitació a l'odi: “Totes les apologies d'odi nacional, racial o religions que incitin a la discriminació o a l'hostilitat o a la violència han de ser prohibides per la Llei.” (art. 20 punt 2 del PIDCP (NN.UU.)
- La intolerància: “Urgeix als governs a prendre mesures plenes i efectives per assegurar que les institucions educatives siguin protegides d'ensenyaments que promoguin l'extremisme, la intolerància i la violència” (Declaració de Nova Delhi adoptada per la Conferència Interministerial sobre Diàleg entre Civilitzacions. A la Recerca de Noves Perspectives. Nueva Delhi, 9-10 de julio de 2003, punt 2)
- Els estereotips: L'educació és essencial per combatre la ignorància, els estereotips i les comprensions errònies de les religions (Recomanació 1720 (2005) de la Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa sobre “Educació i Religió”).

EDUCACIÓ PER LA TOLERÀNCIA

“L’educació per la tolerància ha de ser considerada com un imperatiu prioritari; per aquesta raó és necessari **promoure mètodes sistemàtics i racionals d’ensenyament de la tolerància centrats en els orígens culturals, socials, econòmics, polítics i religiosos de la intolerància**, que constitueixen les causes profundes de la violència i de l’exclusió. Les polítiques i programes d’educació han de contribuir al desenvolupament de la comprensió, de la solidaritat i de la tolerància entre els individus així com entre els grups ètnics, socials, culturals, religiosos i lingüístics i les nacions. **L’educació per la tolerància ha de proposar-se fer front a les influències que porten a la por i a l’exclusió de l’altre i ha d’ajudar a fer que cadascú desenvolupi la seva capacitat d’exercir un judici autònom, dugui a terme una reflexió crítica i raoni en termes ètics.**”
(**Declaració de Principis sobre la Tolerància** (1995), art. 4, 2-3)

“**L’infant** estarà protegit de qualsevol forma de discriminació per motius de religió o creença. **Se l’educarà en un esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i agermanament universal, respecte de la llibertat de religió o de creença dels altres** i en la plena consciència que la seva energia i els seus talents han de dedicar-se al servei de la humanitat. ”
(**Declaració sobre la Eliminació de Totes las Formes de Intolerància i Discriminació Basades en la Religió o la Creença**, art. 5, 3)

EDUCACIÓ DES DEL DIÀLEG

- Educació en el coneixement de la diversitat religiosa i en el diàleg interconviccional: concepte i materials (www.audir.org: mapes, fitxes de celebraciones, calendari interreligiós, Vine a la Festa, revista *Dialogal i Dialogales*).
- Principis: el de societat inclusiva, el de tolerància i respectu mutu, el de multiperspectivitat, el de neutralitat i imparcialitat i el de rigor científic i objectivitat
- Diversitat cultural, cultura religiosa i conviccional universal i cultiu de la Qualitat Humana generalitzats
- Un exemple budista de promoció de cultura del diàleg i de la pau: L'amistat per a un món de convivència armoniosa (D. Ikeda): protegir drets humans de refugiats, migrants i desplaçats; edificar un món sense armes nuclears, construir una societat global sostenible.
- El valor del camí del mig (Nagarjuna)

EDUCACIÓ AL DIÀLEG INTERRELIGIÓS

- El moviment interreligiós → Educació interreligiosa → afavoreix la comprensió, acceptació i col·laboració entre les diverses tradicions religioses i espirituals.
- Té un valor educatiu essencial i ha estat definida com a un "procés interactiu a través del qual s'aprèn sobre (*about*) i des de (*from*) una diversitat de religions".
- Mostra com els llibres sagrats afavoreixen la compassió i rebutgen la violència al mateix temps que els creients de les diverses tradicions han de créixer en un clima de diàleg.
- És una realitat encara incipient
(ENGBRETSON, K.).

UNESCO

- Càtedres UNESCO de Diàleg Intercultural i Interreligiós.
- Educació a la cultura de pau a través del diàleg:
 - + Importància de la sinèrgia educativa amb el moviment interreligiós (especialment el respectuós amb els principis democràtics i els drets humans): URI, RfP, PWR, etc
 - + Totes les religions, cultures i civilitzacions tenen, al seu centre, un patrimoni cultural, ètic i espiritual que inspira i promou una conducta humana coherent amb la cultura de la pau (*soft religion* – Johan Galtung)
- Societat civil UNESCO: Exemple d'AUDIR (Catalunya) → sinèrgia ciències religions i experts, empatia i rigor: Declaració Cultura Religiosa per als Ciutadans del Demà (2001)

EXEMPLE D'OTSIERA: EDUCACIÓ AL CULTIU DE LA ESPIRITUALITAT

- OTSIERA (www.otsiera.com)
- Vinculació a CETR (www.cetr.net)
- Educació en la sensibilitat espiritual –habilitació a la percepció del valor de la diversitat-.
- Educació en la interioritat sense límits, en el descobriment de la Realitat (profunditat, maduresa, lucidesa) (Ment, cor i ànima).
- Educar= invitar a obrir els ulls a la realitat sense forma que té totes les formes---Horitzó d'“alfabetització” en la pluralitat de llenguatges dins de cada tradició (no només racional-discursiu-analític, sinó també poètic, simbòlic, musical, visual, etc). Des de les diverses capacitats del coneixement.
- Tradicions de saviesa cultural i religiosa com a petjades o mapes de vida.

L'EXEMPLE DE L'*STORYTELLING*

- Poder seductor de les històries breus de saviesa
- Respecte i aprecí als diferents *backgrounds* dels nois i noies
- Emfàsi en tres dimensions centrals a les històries:
 1. Humana existencial (relacions interpersonals, sentit de la vida, benestar psíquic, etc).
 2. Elements religiosos comuns (solidaritat i lluita per la justícia; Regla d'Or; etc.).
 3. Accents religiosos (accents de cada tradició: amor (cristianisme), il·luminació (budisme), unitat (islam), etc.)

EDUCAR PER AL CANVI I LA DIVERSITAT: LA SEGURETAT DEL CANVI

Pas d'un paradigma de supervivència basat en viure d'obstaculitzar el canvi i de repetir, a un paradigma en què fonamentalment es viu del canvi.

Pas d'un temps en què la homogeneïtat era necessària a un temps en què la diversitat és imprescindible.

L'educació intercultural i interreligiosa no pot ser una ficció sinó que ha de ser una realitat perquè és inevitable en una època en què la societat viu cada cop més del coneixement (ciència i tecnologia i qualitat humana).

